

A SZAKDOLGOZAT TARTALMI KIVONATA

Esettanulmány egy diszlexia-diszgráfia zavart mutató középiskolás tanulóról

Raffai-Gáspár Ildikó

Gyógypedagógia, BA, levelező tagozat

Neveléstudományi Intézet

Belső témavezető: Demeter Gáborné PhD, adjunktus, Neveléstudományi Intézet –
Gyógypedagógiai Tanszék

A dolgozat fő témája az egyéni fejlesztés, a részképességek fejlesztése, valamint a tanulás tanítása, és a tanulásmódszertan. A dolgozatom első fele szakirodalmi áttekintést tartalmaz, amelynek fő témája a diszlexia és a tanulásmódszertan. A különleges bánásmódot igénylő gyermekek, tanulók csoportjának bemutatása után a diszlexia és diszgráfia fogalmának, történetének áttekintése következik, majd a diszlexia típusai, tünetei, okai, illetve a diagnózis felállításának körülményei. A tanulásmódszertan elméleti hátterének bemutatása tartalmazza a tanulás fogalmának pedagógiai értelmezését, a tanulási stratégiák, tanulási stílusok, tanulási technikák bemutatását, a hatékony tanulás külső és belső feltételeit, illetve a tanulás tanulásának és tanításának bemutatását.

A vizsgálati anyag és módszer fejezetében egy F81.0 és F81.1 BNO-kóddal rendelkező 17 éves technikai osztályban tanuló fiút mutatok be. A tanuló szakértői véleménye a diszlexia-diszgráfia terápia mellett kiemeli a gyengébb részképességek fejlesztését, a nyelvi fejlesztést és a szövegértés fejlesztését is. A kutatás során arra is keresem a választ, hogy a vizsgált tanuló szövegértésében tizenkét hetes intenzív fejlesztés után milyen mértékű fejlődés tapasztalható.

A vizsgálat előtt a következő hipotéziseket állítottam fel: 1. A bemeneti mérés eredményeihez képest a célzott egyéni fejlesztés után lényegesen javulnak a kimeneti mérés eredményei. 2. A vizsgált tanuló szövegértési készsége javul az egyéni fejlesztés hatására. 3. A vizsgált tanuló iskolai teljesítménye javul a célzott tanulásmódszertani megsegítés alatt.

A vizsgálat elején a következő bemeneti méréseket végeztem el: Pieron-teszt, nyelvhelyesség vizsgálata, szövegértés vizsgálata, írás és helyesírás vizsgálata, szóasszociációs

vizsgálat, illetve a tanulási stílus vizsgálata. A kapott adatok alátámasztották, hogy a tanuló alapvető nehézségekkel küzd a vizuális figyelem és a figyelemkoncentráció, a nyelvhelyesség, a szövegértés, az írás és helyesírás, valamint a szókinccs területén is. A bemeneti mérés elvégzése után az eredmények figyelembevételével egyéni fejlesztési tervet készítettem 3 hónapra, pontosan 12 alkalomra tervezve. A tervezés során a célom az volt, hogy a tanuló szakértői véleményében leírtakat, illetve a saját mérésem eredményét alapul véve a foglalkozások során a képességek fejlesztése mellett a tanuláshoz való viszonyt is formáljam. A fejlesztés során célom volt, hogy minél több és változatosabb tanulási stratégiákkal, módszerekkel és technikákkal ismertessem meg a tanulót. Szerettem volna elérni azt is, hogy a birtokába kerüljenek azok a tanulásszervezési ismeretek, amelyek segítségével később önállóan is meg tudja szervezni a saját tanulási folyamatát. Mindezzel pedig célom volt az is, hogy a tanulásról alkotott véleménye pozitív irányba változzon, feltételeztem ugyanis a beszélgetéseink és az eredményei alapján, hogy a tanulásban szerzett kudarcai hozzájárultak a tanuláshoz való negatív hozzáállásához. Az egyéni fejlesztési terv megvalósítását követően a bemeneti méréshez hasonló kimeneti mérést végeztem el a tanulóval.

A Következtetések fejezetben bemutatom, hogy a fejlesztés utáni eredmények azt mutatják, a tanuló képességei a legtöbb területen fejleszthetők. A vizsgált tanulónál a bemeneti mérés eredményeihez képest a kimeneti mérés eredményei a célzott fejlesztés után nagy mértékben javultak a legtöbb területen. Az egyetlen terület, amelynél visszaesés volt tapasztalható, a nyelvhelyesség volt. Mindezek alapján a dolgozat 1. hipotézise csak részben teljesült: a bemeneti mérés eredményeihez képest a célzott egyéni fejlesztés után a kimeneti mérés eredményei a nyelvhelyességet leszámítva lényegesen javultak. A 2. hipotézis teljesült, a tanuló szövegértési készsége javult az egyéni fejlesztés hatására. A tanuló teljesítményének átlaga a magyar nyelv- és irodalom, történelem, érettségire felkészítő honvédelmi ismeretek, matematika és az elektrotechnika szakmai tantárgyak tekintetében a célzott fejlesztést megelőző 3 hónapban 2,76 volt, míg a fejlesztés hónapjaiban 2,57. A dolgozat 3. hipotézise nem teljesült, a tanuló iskolai teljesítménye nem javult a célzott fejlesztés ideje alatt. Úgy gondolom azonban, hogy az idő rövidsége miatt sem célravezető pusztán az osztályzatokból következtetéseket levonni.

A szakdolgozat összegzéssel, kitekintéssel zárul. Úgy gondolom, hogy a képességek fejlesztése akkor lehet hatékony, ha a pedagógus figyelembe veszi a rábízott tanulók életkori és egyéni sajátosságait, tulajdonságait, a tanulók különbözőségeit. Megfigyeléseim szerint az SNI diákok tanulási dinamikája alapvetően mérsékelt, így az ő esetükben nagy hangsúlyt kell fektetni a folyamatos és megfelelő motiválásra is. Mindezen tapasztalatok alapján úgy

gondolom, hogy szükség van a tanulással kapcsolatos szemléletformálásra, ismeretátadásra. Érdemes volna kis létszámú csoportban az iskolába érkező 9. osztályos tanulók számára 12-15 alkalmas foglalkozássorozatot szervezni további fejlesztőpedagógus kolléga bevonásával, amely során még több következtetést lehetne levonni a tanulók vizsgálatával, megfigyelésével kapcsolatban.